

Зодчий душі людської

100 років від Дня
народження
видатного
українського
письменника Олесе
Гончара

Великі простори життя України. Є такі імена, без яких важко уявити собі літературу, як весну без пролісків, без перших березових бруньок, так і сучасну українську літературу без імені Олеся Гончара.

Олесь Гончар... Письменник, який незмінно стоїть в авангарді української літератури, суспільної думки нашої доби. Йому притаманна найвища відповідальність перед епохою, народом, своїм словом. Найкращі, наймиліші барви і тони рідної України бринять у художніх творах письменника. Повсякчас звучить у них симфонія драматичної національної історії, відчуття кровної приналежності до свого талановитого і працьовитого народу. Народжений у 1918-му, він сиротою-підлітком звідав жахливі муки голодомору 33-го року, в молоді, студентські роки пішов добровольцем на фронт найбільшої світової війни, а у 28 років став живим класиком української літератури.

Короткий літопис життя та творчості

Мати та бабуся Олесь Гончара

- ❖ Олесь Терентійович Гончар народився 3 квітня 1918 р. Після смерті матері, коли хлопцеві було 3 роки, із заводського селища на околиці Катеринослава (тепер місто Дніпро) його забрали на виховання дід і бабуся в слободу Суху Козельщанського району Полтавської області. Працьовита і щира в ставленні до людей бабуся замінила майбутньому письменникові матір.
- ❖ У 1927 р. Олександр Біличенко вступає до школи, де був записаний під прізвищем дідуся та бабусі — Олесь Гончар.
- ❖ У 1933-1937 рр. закінчивши семирічку їде на навчання до Харківського технікуму журналістики ім. М. Островського, деякий час працює вчителем у с. Мануйлівка, та в районній (на Полтавщині) і обласній комсомольській газеті в Харкові, захоплюється літературною творчістю.

*Олесь Гончар гвардії старший
сержант мінометної роти*

- ❖ У вересні 1938 р. Олесь Гончар вступає на філологічний факультет Харківського державного університету.
- ❖ У червні 1941 року в складі студентського батальйону вирушив добровольцем на фронт, був двічі поранений. Писав поезії (видані 1985 р. окремою книгою «Фронтові поезії»). Нагороджений орденами «Слави» і «Червоної Зірки», трьома медалями «За відвагу», медаллю «За оборону Києва».
- ❖ У 1945 р. демобілізувався з армії, оселився у старшої сестри в Дніпропетровську. У 1946 р. закінчив Дніпропетровський університет, працював асистентом кафедри української літератури цього університету, переїхав до Києва, вступив до аспірантури Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка АН України, почав професійну літературну діяльність в журналі «Україна».

Олесь Гончар в робочому кабінеті

- ❖ Протягом 1946-1947 рр. працює над трилогією «Прапороносці». На сторінках журналу «Вітчизна», а згодом і окремим виданням з'явилися всі три частини роману («Альпи», 1946; «Голубий Дунай», 1947; «Злата Прага», 1948). Високу оцінку творові, відзначеному двома Державними преміями СРСР, дали тоді Ю. Яновський, П. Тичина, О. Фадєєв, Остап Вишня.
- ❖ У 1947-1959 рр. вийшли друком: повість «Земля гуде», збірки оповідань «Новели», «Весна за Моравою», «Південь», «Чари-комиші», «Маша з Верховини» та ін., повісті «Микита Братусь» (1951), «Щоб світився вогник», романи «Таврія» (1952), «Перекоп» (1957), книги нарисів «Зустрічі з друзями» (1950, про Чехословаччину) та ін.
- ❖ У 1959-1971 рр. був головою правління Спілки письменників України, у 1959-1986 рр. — секретарем правління Спілки письменників СРСР, депутатом Верховної Ради СРСР та УРСР.

Олесь Гончар на Форумі Миру в Парижі

- ❖ 1962 р. роман «Людина і зброя» (1960 р.) отримав Державну премію УРСР ім. Т. Г. Шевченка.
- ❖ 1963 р. — роман у новелах «Тронка» (Ленінська премія, 1964 р.).
- ❖ У 1966 р. на V з'їзді письменників України виступив з доповіддю «Думаймо про велике».
- ❖ У 1968 р. був опублікований роман «Собор».
- ❖ Протягом 1970-1976 рр. написав: роман «Циклон» (1970), збірник статей «Про наше письменство» (1972), повість «Бригантина» (1973), роман «Берег любові» (1976).
- ❖ У 1973 р. очолив Український республіканський комітет Захисту миру, став членом Всесвітньої Ради Миру.
- ❖ У 1978 р. Олесь Гончар обрано академіком АН УРСР, присуджено звання Героя Соціалістичної Праці.

Олесь Гончар на зустрічі з читачами

- ❖ У 1982 р. роман «Твоя зоря» (1980 р.) отримав Державну премію, вийшов збірник статей «Тисьменницькі роздуми» (1980).
- ❖ У 1986 р. опубліковані: повість «Далекі вогнища», новели «Корида», «Чорний яр», «Двоє вночі», повість «Спогад про океан».
- ❖ У 1990 р. вийшов з КТРС (вступив 1946 р.).
- ❖ У 1991 р. опубліковано збірник статей «Чим живемо. На шляхах до українського Відродження».
- ❖ У 1992 р. Олесю Гончару присвоєно почесний ступінь доктора Альбертського університету (Канада).
- ❖ У 1993 р. Міжнародний біографічний центр у Кембріджі (Англія) визнав Олесь Гончара «Всесвітнім інтелектуалом 1992-1993 років».
- ❖ Олесь Гончар помер 14 липня 1995 р., похований у Києві на Байковому кладовищі.

Крилаті вислови Олесея Гончара

- ❖ А що може бути прекраснішим за усміх дитини? Нічого рівного в світі.
- ❖ Бджола — загадка, зірка — загадка, а людина хіба ні?
- ❖ Для радості, для щастя — ось для чого приходить людина в життя...
- ❖ Доки на світі будуть закохані, журитись нічого.
- ❖ Кохання — це ніжність і чистота! Ніжність, що дужча за смерть!
- ❖ Людині дано пам'ять, що сягає у віки, тому вона й людина.
- ❖ Ні, дорога — це таки життя.

- ❖ У літературі, як і в житті, все зрештою виникає з любові...
- ❖ Ніщо так не принижує, як безправ'я. Це теж непроста наука — вміти берегти одне одного.
- ❖ Не в швидкості щастя.
- ❖ Не будь солодким, бо розлижуть, не будь гірким, бо розпалюють.
- ❖ Нічого нема страшнішого, ніж бачити стару людину в риданні.
- ❖ Один тільки раз людина своєю молодістю цвіте.
- ❖ Ростити людину — це радість.
- ❖ У наш час душа теж водиться не в кожного.

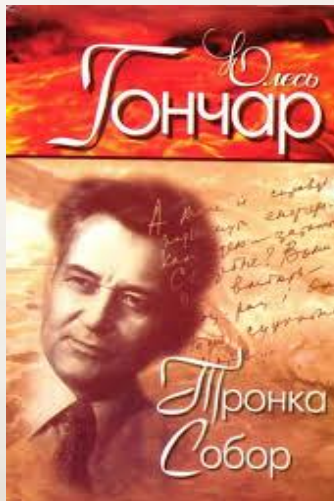
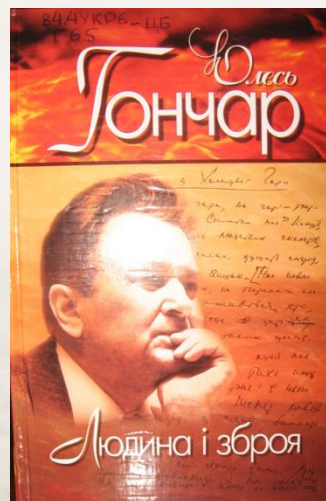
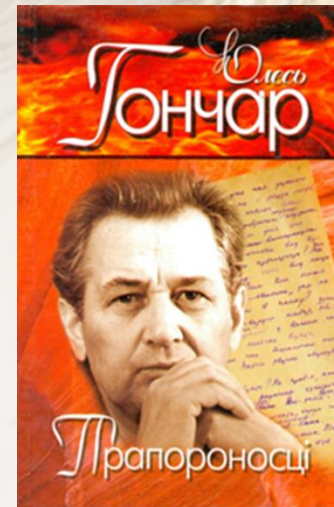
- ❖ Руйнуємо тим, що осторонь стоїмо... Руйнуємо своєю байдужістю.
- ❖ Ця війна мусить бути останньою з усіх воєн, що були на землі.
- ❖ Чесну людину порядок не страшить.
- ❖ Чому кохання завжди красиве? Чому злоба завжди потворна?
- ❖ Собори душ своїх бережіть, друзі... Собори душ!
- ❖ Мова вдосконалює серце і розум народу, розвиває їх.
- ❖ Письменник — нервова клітина нації.

Літературна спадщина Олесь Гончар

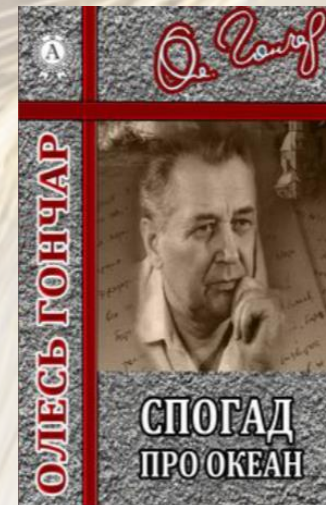
Романи:

- ❖ «Прапороносці»
Книга 1. «Альпи» (1946)
Книга 2. «Голубий Дунай» (1947)
Книга 3. «Злата Прага» (1948)
- ❖ «Таврія» (1952)
- ❖ «Перекоп» (1957)
- ❖ «Людина і зброя» (1960)
- ❖ «Тронка» (1963)
- ❖ «Собор» (1968)
- ❖ «Циклон» (1970)
- ❖ «Берег любові» (1976)
- ❖ «Твоя зоря» (1980)
- ❖ «Капля крові» (1984).

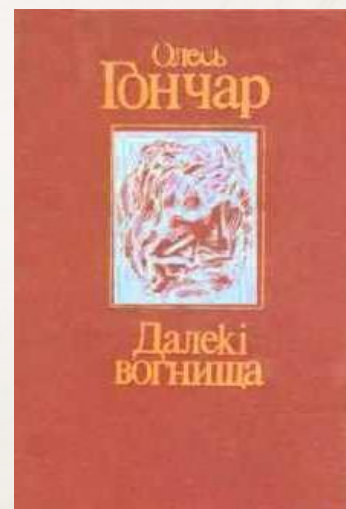
Повісті:

- «Стокозове поле» (1941)
- «Земля гуде» («Нескорена полтавчанка») (1947)
- «Микита Братусь» (1950)
- «Партизанська іскра» (1955)
- «Бригантина» (1973)
- «Далекі вогники» (1986)
- «Спогади про океан» (1988)

Збірки оповідань:

- «Новели» (1949)
- «Південь» (1951)
- «Дорога за хмари» (1953)
- «Новели» (1954)
- «Чари-комиші» (1958)
- «Маша з Верховини» (1959)
- «За мить щастя» (1964)
- «Далекі вогнища» (1987)

**«...життя — це той рейс, який не
повторюється, і... його треба
провести достойно»**

Олесь Гончар

Висловлювання про Олесь Гончара

❖ «Дай, Боже, нам усім так любити Україну, її людей і культуру, як любив він. І може Доля прихистила цього непогамовного романтика, щоб згодом він своєю творчістю, своєю неприборканою натурою прихистив усю літературу, весь народ?»

Іван Драч

❖ «Він ніколи нічого не хотів для себе. Був красивий і гордий в юності і в високі свої літа».

Дмитро Білоус

❖ «Він був попереду в найтяжчий період. Тоді наше покоління шістдесятників, спровоковане «відлигою», підставило борт спецслужбам... Такі поети, як Євтушенко, були в Москві підсадними качками. Їм дозволяли якісь дрібниці. Наших за це саджали. Гончар захищав нас як міг. І не заглядав у рота нікому — ні Брежнєву, ні Щербицькому. Говорив що думав».

Борис Олійник

❖ «Орлиний, соколиний роман Ви написали, роман-набат. О! Як засичить ота наша гідь, упізнавши себе !...»

Григор Тютюнник

❖ «Роман Олеся Гончара «Собор» — це біль і надія великого художника, який кривно пов'язаний із своїм народом, його традиціями, історією, культурою, його сучасним, минулим і майбутнім, бо сам невіддільний від долі народної. Твір порушує філософські й моральні, історичні й екологічні проблеми, об'єднанні таким простим і водночас неоднозначним питанням: «Що буде з нами? З людьми, з заводами, соборами?»

Ніна Бернадська

❖ «Я хочу, щоб ви знали, яка радість огортає мене, коли мені доводиться жити в той час, як живе на світі Олесь Гончар...»

Остап Вишня

❖ «Основним сенсом роману Олеся Гончара є пошук опори духовності, пошук живих джерел людяності, розгадування народних традицій і святинь, за які тримається народ у розхитаному світі стандартизації, в прагненні зберегти своє єство, своє обличчя»

Євген Сверстюк

❖ Олесь Гончар як письменник має далекоглядне око, непомильний слух і високо патріотичне серце.

Павло Тичина

Олесь Гончар ще до кінця не прочитаний. Перечитуючи його твори, щоразу відкриваєш щось нове. Скільки в них мудрих філософських узагальнень і підтексту!

Письменник щиро вірив у перемогу сил добра, у відродження духовності свого народу, в його непереможене прагнення до свободи.. Його ім'я житиме в подальших поколіннях як символ любові до України, її народу, історії, мови, як заклик до соборності і високої духовності.

Дякуємо за увагу

При підготовці презентації використано матеріали з сайтів:

<http://lib.ukrsd.com.ua>

<http://heroes.profi-forex.org/ua>

<http://libgonchar.org>

<https://uk.wikipedia.org> та ін.

